

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

«Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної)» 7 КЛАС

розроблена на основі модельної навчальної програми

«Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти
(авт. О.М. Ніколенко, Л.В. Мацевко-Бекерська, Т.Б. Качак, А.-М. Богосвятська, Н.П. Рудніцька, В.Г. Туряниця)

Навчальна програма укладена на підставі модельної навчальної програми «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти 2023 р., авт. О.М. Ніколенко, Л.В. Мацевко-Бекерська, Т.Б. Качак, А.-М. Богосвятська, Н.П. Рудніцька, В.Г. Туряниця). *Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ № 883 від 24.07.2023 р.).*

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Movno-literat.osv.hal/Intehrovanyy.kurs.literatur-ukrayinskoyi.ta.zarubizhnoyi-7-9.kl.Nikolenko.ta.in.26.07.2023.pdf>

Укладачі – Ольга Ніколенко, Анна-Марія Богосвятська, Вікторія Туряниця, Наталія Рудніцька.

*Навчальна програма затверджена на засіданні педагогічної ради закладу освіти,
протокол № _____ від _____ 2024 року.*

ВСТУПНА ЧАСТИНА

Інтегрований курс «Література (українська та зарубіжна)» є складником *мовно-літературної* галузі. Він виконує важливу українознавчу й націєтворчу роль. Викладання інтегрованого курсу здійснюється українською мовою. Предметом вивчення інтегрованого курсу є художні твори українських письменників, а також художні твори зарубіжних авторів у найкращих українських перекладах із урахуванням здобутків української перекладацької школи. Відповідно інтегрований курс «Література (українська та зарубіжна)», окрім формування читацьких умінь і навичок, сприяє підвищенню рівня володіння державною мовою, формуванню якостей компетентного мовця.

Художня література є частиною культури людства і специфічною (естетичною) формою відображення життя, тому «Література (українська та зарубіжна)» потребує особливого підходу у викладанні – як предмета, що має справу із мистецтвом слова і духовною сферою особистості. Водночас для ефективного вивчення художньої літератури необхідно залучення знань, умінь, навичок, що формуються в процесі засвоєння учнями інших галузей: *соціальної та здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької та ін.* Зважаючи на те, що в умовах інформаційного суспільства зростає роль сучасних цифрових технологій, які впливають на навчання і виховання, з метою розширення кола читання та підвищення інтересу учнів до художньої літератури у викладанні інтегрованого курсу «Література (українська та зарубіжна)» в закладах середньої освіти слід доречно використовувати потенціал *інформатичної* галузі та медіаосвіти.

Головною метою інтегрованого курсу «Література (українська та зарубіжна)» є формування в учнів любові до читання художніх творів українських та зарубіжних письменників, стійкого інтересу до мистецтва слова України та людства, виховання покоління свідомих громадян України, які шанують і обстоюють національні цінності, використовують культурні здобутки інших країн для особистісного зростання й самореалізації.

Завдання вивчення інтегрованого курсу «Література (українська та зарубіжна)»:

- прилучити учнів до найкращих надбань художньої літератури (класичної й сучасної) України та інших країн світу;
- сформувати компетентних мовців і читачів, здатних творчо сприймати, критично оцінювати й насолоджуватися художніми творами;
- створити атмосферу зацікавленого й творчого читання, критичного мислення та ефективного спілкування на підставі прочитаних художніх текстів та/або медіатекстів (зокрема із застосуванням цифрових технологій);

- навчити школярів естетично сприймати літературні твори, виявляти їхню художню своєрідність, розглядати в контексті розвитку української та загальнолюдської культури;
- розвивати в учнів вміння й навички зіставлення художніх творів (українських та зарубіжних), оригіналів (тими мовами, які учні вивчають у школі) і українських перекладів твору, різних українських перекладів одного твору;
- збагатити емоційно-ціннісний досвід учнів шляхом їх залучення до скарбниці мистецтва слова України та світу;
- навчити молодь використовувати духовний потенціал української літератури і творів зарубіжних країн для вирішення життєвих ситуацій, національного та культурного самовираження, творчої самореалізації.

Зміст інтегрованого курсу поділено на розділи й теми відповідно до вікових особливостей учнів, кола читацьких уподобань підлітків. У навчальній програмі до кожного розділу запропоновано **рубрики**, що сприятимуть вивченню української та зарубіжних літератур з урахуванням досягнень сучасного літературознавства, культурного контексту та медіапростору: *Теорія літератури (ТЛ)*, *Література і культура (ЛК)*, *Україна і світ (УС)*, *Медіатекст (МТ)*.

Шляхи реалізації навчальної програми. Зміст навчального матеріалу, представлений у навчальній програмі, відповідає модельній програмі та відповідно Типовій освітній програмі й становить мінімально 2,5 годин на тиждень.

Програма містить обов'язковий і варіативний компоненти. *Обов'язковий компонент* – це літературні епохи, напрями, течії, художні твори українських та зарубіжних авторів, які передбачені для обов'язкового вивчення. *Варіативний компонент* містить перелік художніх текстів, із яких учитель може вибрати один або декілька відповідно до інтересів учнів, забезпечення матеріально-технічними ресурсами тощо.

Художні твори для текстуального вивчення відібрані з урахуванням психологічних та інтелектуальних можливостей школярів, а також відповідно до соціальних і культурних стрижневих інтересів і проблем, актуальних для учнів певних вікових груп.

У програмі органічно поєднані твори класики й сучасності. У рубриці «*Літературний міст у сьогодні*» учителі знайдуть широкі можливості для того, щоб здійснити перехід від визнаних шедеврів української та зарубіжних літератур до популярних творів сучасних авторів України та інших країн.

Навчальна програма детально окреслює очікувані результати навчання, види діяльності і тим самим визначає об'єктивні критерії оцінювання.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

7 КЛАС

(2,5 годин на тиждень, 87 годин на рік)

Кількість годин	Результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
ВСТУП			
Українська література у світовому літературному процесі			
1	<p>Учень/учениця</p> <p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>свідомо застосовує прийоми активного слухання (уточнення, переказ почутого, формулювання висновків на підставі почутого та ін.) [9 МОВ 2.1.2-1];</p> <p>самостійно передає за допомогою різних засобів візуалізації власне розуміння почутого та/або прочитаного повідомлення, структуруючи інформацію [9 МОВ 1.2.3-1].</p> <p><i>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</i></p> <p>використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела</p>	<p>Українська література у світовому літературному процесі. Взаємодія національних літератур. Діалог культур. Інтегроване вивчення літератур (початкові уявлення). Завдання шкільної літературної освіти. Аспекти інтегрованого вивчення літературних явищ і творів.</p> <p>Оригінал і переклад. Види перекладів. Художній переклад як різновид міжкультурної комунікації.</p> <p><i>Літературний міст у сьогодення.</i> Роль української перекладацької школи в розвитку взаємин України зі світом. Видатні українські перекладачі в контексті вітчизняної традиції й сучасності.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, вибіркоче або ін.), аудіювання, перетворення текстової інформації на візуальну (схема, таблиця, плакат тощо), коментар візуальної інформації, створення повідомлення (усного або письмового) на підставі використання текстових та/або цифрових джерел, взаємодія у групі (очна або онлайн), обговорення специфіки української та інших національних літератур, виявлення особливостей</p>

	<p>інформації для створення власного повідомлення (усного або письмового) про доробок письменників (українських, зарубіжних) та українських перекладачів [9 МОВ 2.1.2-1].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>виконує різні ролі у груповій комунікації (очно або онлайн), обирає потрібні стратегії співпраці в процесі обговорення значення художнього перекладу для розвитку культури, представлення улюблених книжок, постатей письменників (українських, зарубіжних) та українських перекладачів [9 МОВ 3.2.2-1].</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>аналізує окремі мовні явища у літературних творах, робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2-1].</p>	<p>Теорія літератури (ТЛ) Поглиблення понять: оригінал, переклад. Види перекладів. Художній переклад. Національна література. Національний і світовий контекст розвитку літератур.</p> <p>Література і культура (ЛК) Значення художнього перекладу для розвитку культури, дружніх взаємин між країнами та народами.</p> <p>Україна і світ (УС) Основні відомості про розвиток української перекладацької школи.</p> <p>Медіатекст (МТ) Документальні фільми, науково-популярні тексти, інтерв'ю, спогади про українських і зарубіжних письменників, представників української перекладацької школи.</p>	<p>художнього перекладу, його значення для розвитку різних галузей культури і міжкультурних взаємин.</p>
--	---	---	--

ГЕРОЯМ СЛАВА!

<p>12</p>	<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>відповідає на запитання за змістом почутих та/або прочитаних художніх</p>	<p>Пісні (народні й літературного походження) про визвольну боротьбу народів світу.</p> <p>Українські патріотичні пісні (козацькі, стрілецькі, повстанські).</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», вибіркоче, коментоване, прогнозоване або ін.), відповіді на</p>
-----------	---	--	---

<p>текстів, акцентуючи увагу на важливих деталях сюжету та зображення персонажів у творах [9 МОВ 1.1.2-1]; обговорює актуальність, жанрово-родову приналежність художнього тексту/медіатексту, його ідейно-тематичні та естетичні особливості, зв'язок з епохою, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2]; переказує художній текст/медіатекст, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях художнього тексту/медіатексту відповідно до мети й ситуації спілкування [9 МОВ 1.2.1-1]; окреслює тематику і проблематику почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1].</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>коментує та обґрунтовує актуальність порушених у художніх текстах/медіатекстах проблем із урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту [9 МОВ 2.2.1-1]; знаходить спільне і відмінне у творах різних культур за тематикою, проблематикою, мовним оформленням, структурою тощо [9 МОВ 2.2.4-1]; коментує власні почуття під час читання художнього тексту/медіатексту і враження від прочитаного [9 МОВ 2.3.2-1];</p>	<p>(1 година) «Козацькому роду нема переводу...», «Боже, великий, єдиний...», «Ой, у лузі червона калина...», «О, Україно!», «Марширують вже повстанці...», «Гейгу, гей-га, таке-то в нас життя...», «Зродились ми великої години» та ін. (2-3 твори за вибором учителя)</p> <p>Волелюбні пісні в історії та культурі зарубіжних країн і народів. (1 година) Роберт Бернс «Гей, шотландці!», Клод Жозеф Руже де Ліль «Марсельеза» (національний гімн Франції), Френсіс Скотт Кі «О, скажи, що ти бачиш на небі...» (національний гімн США), Педар Керні «Пісня солдата» (національний гімн Ірландії) та ін. (2-3 твори за вибором учителя)</p> <p><i>(ТЛ) Героїчне в літературі. Пісня (народна і літературна), види народних пісень. Гімн.</i> <i>(ЛК) Зображення персонажів народних пісень у мистецтві.</i> <i>(МТ) Відео- й аудіозаписи пісень (народних і літературного походження) у виконанні відомих співаків і музикантів.</i></p> <p>Жанр балади у фольклорі й художній літературі. Українські народні балади (1 година)</p>	<p>запитання за змістом твору, обговорення художнього тексту/медіатексту, аналіз та інтерпретація художнього тексту/медіатексту, переказ художнього тексту/медіатексту (докладно, стисло, вибірково, творчо), обговорення проблем твору з урахуванням власного досвіду і культурно-історичного контексту, коментування власних почуттів і вражень від тексту, порівняння художніх текстів, створення власного медійного продукту на підставі художнього твору (пост, плакат, фотоколаж, буктрейлер або ін.), створення власного письмового тексту (опис героя/героїні або мінітвір за змістом прочитаного художнього тексту), аналіз власних написаних текстів (виявлення помилок, переваг і недоліків у власних текстах), усний відгук про твір мистецтва (ілюстрацію художника або кінофільм/мультфільм за</p>
--	---	--

	<p>аналізує вплив виражальних засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту [9 МОВ 2.3.2-1];</p> <p>на основі прочитаного твору створює власний або колективний медіапродукт для соцмереж (пост, буктрейлер та ін.) [9 МОВ 2.7.2-1].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>створює самостійно письмові тексти, використовує різні форми їх презентації (з допомогою власних малюнків, ілюстрацій художників, світлин, презентацій тощо) для досягнення відповідної комунікативної мети [9 МОВ 3.1.5-1];</p> <p>визначає переваги й недоліки власних написаних текстів, планує власний навчальний розвиток з урахуванням аналізу допущених помилок [9 МОВ 3.3.3-1].</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва (ілюстрації художників, кінофільми/мультфільми) для створення власних текстів (усний відгук про твір мистецтва за мотивами прочитаного художнього тексту) [9 МОВ 4.2.3-1].</p>	<p>«Ой летіла стріла...», «Ой чие ж то жито...» (1 твір за вибором учителя).</p> <p>Англійські народні балади про Робіна Гуда. (1 година).</p> <p>«Як Робін Гуд став розбійником» або «Поединок Робіна Гуда з Гаєм Гізборном» (1 твір за вибором учителя). Ідеї свободи й служіння народові. Образ народного захисника Робіна Гуда.</p> <p>Тарас Шевченко (1814–1861).</p> <p>«Тополя». (1 година)</p> <p>Цікаві факти з біографії письменника. Історія написання твору. Сюжет і композиція. Фольклорні мотиви й метаморфози в баладі. Поетизація почуттів ліричної героїні.</p> <p>Адам Міцкевич (1798–1855). «Світязь». (1 година)</p> <p>Утвердження любові до батьківщини й героїзму в баладі А. Міцкевича. Символічні образи та фольклорні елементи у творі.</p> <p>Роберт Льюїс Стівенсон (1850–1894).</p> <p>«Балада про вересовий трунок». (1 година)</p> <p>Основний конфлікт балади (батько і син – король, свобода – рабство). Утвердження духовної сили пиктів, їхнього героїзму в захисті національних цінностей. Символіка твору.</p>	<p>мотивами прочитаного твору).</p>
--	---	---	-------------------------------------

*(ТЛ) Балада (фольклорна і літературна).
(ЛК) Зображення персонажів народних і літературних балад у мистецтві.
(УС) Національні герої/героїні й символи України та інших країн (відображення в літературі та мистецтві).
(МТ) Фільмографія: «Робін Гуд» (режисер Р. Скотт, США, Велика Британія 2010), «Загублене місто Світязь» (режисер К. Полак, Польща, 2011), анімаційний фільм «Тополя» за поемою Т.Г. Шевченка (режисер – В.Костилева, Україна, 1996) та ін.*

Іван Франко (1856–1916). «Захар Беркут». (3 години)

Багатогранність творчості письменника. Передумови написання повісті. Сюжет, композиція, основні образи твору. Мотиви патріотизму та єдності народу. Актуальність повісті в наш час.

(ТЛ) Поглиблення понять: повість, тема, ідея, сюжет, персонаж літературного твору.

(МТ) Фільмографія: «Захар Беркут» (режисери Дж. Вінн, А. Сеїтаблаєв, США-Україна, 2019), «Захар Беркут» (режисер Л. Осика, Кіностудія імені О. Довженка, 1971).

		<p>Літературний міст у сьогодення (2 години) Марія Морозенко «Іван Сірко – великий характерник», Діана Вінн Джонс «Мандрівний Замок Хаула», Філіп Пулман «Північне сяйво» та ін. (1-2 твори за вибором учителя).</p> <p><i>(ТЛ) Поглиблення понять: тема, ідея, сюжет, персонаж літературного твору.</i> <i>(МТ) Фільмографія: «Золотий компас» (режисер К. Вайц, США – Велика Британія, 2007), анімаційний фільм «Мандрівний замок» (режисер Х. Міядзакі, Японія, 2004) та ін.</i></p>	
--	--	---	--

КОЗАЦТВО І ЛИЦАРСТВО В ЛІТЕРАТУРІ

<p>11</p>	<p><i>І. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i> знаходить потрібну інформацію про письменників, європейських лицарів та українських козаків (відому або нову), в різних джерелах і використовує її для підготовки повідомлення та/або презентації [9 МОВ 1.3.1-1]; аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості художнього тексту/медіатексту [9 МОВ 1.4.3-1]; обґрунтовує зв'язок художнього тексту/медіатексту з власним суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог «читач – текст – автор») для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових</p>	<p>Козацтво і лицарство на тлі національної та європейської культурних традицій. (1 година) Система цінностей запорозьких козаків, козацький кодекс честі. Кодекс лицарства у Західній Європі.</p> <p><i>(ЛК) Культура українських козаків. Лицарська культура Західної Європи доби середньовіччя.</i></p> <p>Вальтер Скотт (1771–1832). «Айвенго» (огляд, 3–4 розділи за вибором учителя). (3 години) В. Скотт – засновник історичного роману. Історія і художній вимисел у</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», в особах, вибіркоче, коментоване, повторне, прогнозоване або ін.), аудіювання уривка прозового тексту/медіатексту (перевірка розуміння почутого), пошук інформації у різних джерелах (науково-популярних текстах, художніх текстах, медіатекстах та ін.), підготовка повідомлення та/або презентації, аналіз та інтерпретація змісту і форми</p>
------------------	--	--	--

<p>обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях [9 МОВ 1.4.5-1];</p> <p>розпізнає основні факти й судження про них, вирізняє авторські інтерпретації, розуміє аргументацію, коментує підтекст почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту [9 МОВ 1.4.6-1];</p> <p>обґрунтовує свою позицію щодо почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту [9 МОВ 1.5.1-4];</p> <p>дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації [9 МОВ 1.5.1-6].</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>співвідносить зміст прочитаного художнього тексту з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора [9 МОВ 2.1.3-1];</p> <p>характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їхні вчинки та висловлювання [9 МОВ 2.3.1-1];</p> <p>проектує емоційно-чуттєвий досвід персонажів художніх текстів/медіатекстів на власну поведінку, переконання, ставлення, цінності [9 МОВ 2.3.1-2];</p> <p>обґрунтовує думку щодо естетичної цінності художніх текстів у культурно-історичному контексті з урахуванням</p>	<p>романі «Айвенго». Утілення в образі Айвенго кодексу лицаря, художні засоби створення образу. Зіткнення добра, краси й справедливості із жорстокістю і підступністю. Головні образи твору. Історичний колорит твору та засоби його створення. Динаміка сюжету і гумор.</p> <p><i>(ТЛ) Образ автора. Історичний роман. Композиція літературного твору. Поглиблення понять: роман, сюжет літературного твору, персонаж, герой головний, герой другорядний, пейзаж.</i></p> <p><i>(УС) Висловлювання видатних істориків, митців про роль лицарства у Західній Європі.</i></p> <p><i>(МТ) Фільмографія: «Айвенго» (режисер Д. Кемфілд, США, Велика Британія, 1982) та ін.</i></p> <p>Микола Гоголь (1809–1852). «Тарас Бульба» (огляд, 3-4 розділи за вибором учителя). (3 години)</p> <p>Україна в житті й творчості М. Гоголя. Зображення історії Запорізької Січі в повісті «Тарас Бульба». Життєвий вибір і долі синів Тараса Бульби. Втілення рис українського козацтва в образі Тараса Бульби. Конфлікт батька й сина. Образ автора в повісті. Картини української природи. Провідна ідея твору – захист рідної землі. Жанрова своєрідність повісті.</p>	<p>художнього тексту/медіатексту, обґрунтування зв'язку художнього тексту/медіатексту із власним суспільно-історичним і життєвим досвідом, виокремлення фактів і суджень про них у художньому тексті/медіатексті, коментування позицій автора і персонажів у художньому тексті, характеристика літературних персонажів (окремо та/або порівняльна), складання складного плану характеристики персонажа, обґрунтування власної позиції та готовність до її зміни в результаті комунікації, обґрунтування естетичної вартості художнього тексту/медіатексту, створення власного тексту (письмовий твір) на підставі художнього тексту, ідентифікація і виправлення помилок у власному тексті, дослідження мовних</p>
--	---	--

	<p>взаємозв'язків української та інших національних культур [9 МОВ 2.3.3-1].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>створює та презентує власний текст (письмовий твір) на актуальну тематику на підставі художнього тексту [9 МОВ 3.1.2-1];</p> <p>оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3-1];</p> <p>ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1].</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>характеризує мовні одиниці різних рівнів (лексичні, граматичні тощо), які використовуються для створення історичного колориту і зображення персонажів у художньому тексті, визначає закономірності функціонування мовних одиниць в контексті авторського задуму [9 МОВ 4.1.1-1].</p>	<p>(ТЛ) Образ автора. Композиція літературного твору. Повість (історична повість). Поглиблення понять: сюжет літературного твору, персонаж, пейзаж.</p> <p>(УС) Висловлювання видатних істориків, митців про Запорізьку Січ. Живописні полотна відомих художників. І. Рєпін «Запорожці пишуть листа турецькому султану» та ін. Гійом Аполлінер «Відповідь запорожців турецькому султанові» у перекладі М. Лукаша.</p> <p>(МТ) Фільмографія: «Дума про Тараса Бульбу» (режисери П. Пінчук, Є. Березняк, Україна, 2009), документальні фільми про М. Гоголя («Дороги Гоголя» (режисери Н. Іванченко, Д. Старіков, Україна, 2009) та ін.</p> <p>Тарас Шевченко (1814–1861). «Іван Підкова». (2 години)</p> <p>Історична тема у творчості Тараса Шевченка. Поетизація козаччини. Протиставлення минулого і сучасного – основа композиційного принципу твору. Жанрово-стильові особливості ліро-епічної поеми. Образ Івана Підкови в поемі. Особливості мови твору.</p> <p>(ТЛ) Поглиблення понять: поема, композиція, сюжет літературного твору.</p>	<p>одиниць у художньому тексті.</p>
--	--	---	-------------------------------------

		<p><i>(ЛК) Культура українських козаків.</i></p> <p>Літературний міст у сьогодення (2 години) Олександр Гаврош «Неймовірні пригоди Івана Сили, найдужчої людини світу», Андрій Кокотюха «Потаємні двері», Сюзанна Коллінз «Голодні ігри» та ін. (1-2 твори за вибором учителя).</p> <p><i>(МТ)Фільмографія: «Іван Сила» (режисер В. Андрієнко, Україна, 2013), «Голодні ігри», фільм перший (режисер Г. Росс, США, 2021) та ін.</i></p>	
--	--	--	--

ЛЮБЛЮ ТЕБЕ БЕЗМЕЖНО, ЗЕМЛЕ МОЯ!

<p>11</p>	<p><i>І. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>свідомо застосовує прийоми активного слухання (уточнення, переказ почутого, формулювання висновків на підставі почутого та ін.) [9 МОВ 1.1.1-1]; відповідає на запитання за змістом почутих та/або прочитаних художніх текстів [9 МОВ 1.1.2-1]; переказує почутий та/або прочитаний художній текст/медіатекст, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту [9 МОВ 1.2.1-1];</p>	<p>Іван Франко (1856–1916). «Земле, моя всеплодюча мати...». (1 година) Тема України у творчості письменника. Образ рідної землі та возвеличення праці на благо народу. Жанр молитви як засіб вираження любові до Батьківщини. Художні особливості поетичного твору.</p> <p>Дмитро Павличко (1929–2023). «Два кольори». (1 година) Дмитро Павличко – поет-піснетворець. Розповідь про те, як пісня стала народною. Образ ліричного героя та вияв любові до рідної матері у вірші. Монолог сина. Національні символи й обереги. Художні засоби ліричного твору і зв'язок із фольклором.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», в особах, вибіркоче, коментоване, прогнозоване, повторне, перерване або ін.), переказ художнього тексту/медіатексту (докладний, стислий, вибіркочий, творчий), аналіз та інтерпретація художнього тексту/медіатексту, визначення мети та намірів мовця (персонажа, оповідача твору), формулювання уточнювальних запитань до літературного героя/героїні,</p>
------------------	--	---	--

визначає основну мету та прогнозує наміри мовця (персонажа, оповідача художнього тексту), ставить уточнювальні запитання до літературного героя/героїні [9 МОВ 1.4.4-1].

II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів

інтерпретує твір відповідно до власного життєвого досвіду [9 МОВ 2.2.1-1];

розмежовує в художньому тексті/медіатексті фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст [9 МОВ 2.2.2-1];

аргументовано висловлюється на основі аналізу прочитаного художнього тексту та суджень інших осіб (літературних персонажів, оповідача) [9 МОВ 2.4.2-1].

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі

створює власний текст на підставі прочитаного твору, зокрема для соцмереж із дотриманням правил безпечної поведінки в цифровому просторі [9 МОВ 3.2.4-2].

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення

Володимир Івасюк (1949–1979). «Червона рута», «Я піду в далекі гори...». (1 година)

Український поет і композитор – основоположник української естрадної музики та символ нескореності українського митця перед радянським режимом. Трагічна доля поета-пісняра. Історія написання пісень. Фольклорні традиції й колорит пісенної лірики поета. Образ коханої та пейзажі рідної землі. Символіка пісень. Мотив чар-зілля. Ліризм і мелодійність. Мова твору й діалектизми. Патріотизм пісень В. Івасюка як засіб відродження національної самосвідомості.

(ТЛ) Мова прозова і мова віршова. Порівняння. Поглиблення понять: вірш, епітет, метафора.

(ЛК) Національні образи, що втілюють любов до рідної землі, дому, родини в Україні, Канаді, США.

(МТ) Фільмографія: документальні фільми про Володимира Івасюка («Володимир Івасюк. Життя моє – обірвана струна...» (режисер С. Сотніченко, Україна, 2007) та ін.). Відео- й аудіозаписи пісень на слова Д. Павличка, В. Івасюка у виконанні відомих співаків і музикантів.

коментування підтексту, аргументоване висловлювання щодо художнього тексту/медіатексту, формулювання висновків щодо художнього тексту/медіа тексту і його впливу на реципієнта, створення власного тексту на підставі прочитаного твору, аргументоване обстоювання власної позиції, імпровізація з художнім текстом/медіатекстом.

імпровізує з художнім текстом/медіатекстом, аргументовано обстоює свою позицію та право на самовираження у процесі створення власного тексту за прочитаним художнім текстом/медіатекстом [9 МОВ 4.2.2-1].

Михайло Стельмах (1912–1983). «Гуси-лебеді летять...». (3 години)

Знакові події в житті й творчості письменника. Автобіографічна повість: змістові, жанрові та композиційні особливості. Передумови написання твору. Тема твору й калейдоскоп подій, відображених у спогадах автора. Зображення українського села першої половини ХХ ст. Символічний образ гусей-лебедів. Ліричні відступи у повісті. Зображення рідної природи та її розуміння персонажами твору. Психологізм та художні засоби передачі внутрішнього світу головного героя. Образ Михайлика і любов до читання.

(ТЛ) Поглиблення понять: повість, сюжет літературного твору.

(УС) Українські міфологічні образи, пов'язані зі світом природи. Відображення вірувань та уявлень українців у народному мистецтві (вишивка, народне образотворче мистецтво та ін.).

Люсі Мод Монтгомері (1874–1942). «Енн із Зелених Дахів» або Еліно́р Портер «Полліанна виростає». (3 години)

Люсі Мод Монтгомері (1874–1942). «Енн із Зелених Дахів» (огляд, 3-4 розділи за вибором учителя).

Роль Л.М. Монтгомері в історії культури Канади, творчий доробок мисткині. Доля дівчинки-сироти в романі «Енн із Зелених Дахів». Позитивне світосприйняття Енн, її ставлення до природи, мистецтва, інших людей. Світ захоплень дівчинки, її поступове дорослішання. Образи дорослих у творі. Вплив Енн та її «гри в радість» на інших. Символи в романі.

Еліно́р Порте́р (1868–1920). «Полліанна виростає» (огляд, 3-4 розділи за вибором учителя).

Значення творчості Е. Портер в історії культури США. Розмаїття спадщини письменниці, серія її творів про Полліанну. Продовження сюжету роману «Полліанна» у творі «Полліанна виростає». Повернення героїні до рідного міста та зустрічі з різними людьми. Життєві випробування в долі Полліанни, розвиток її особистості. «Гра в радість» як спосіб духовного подолання перешкод.

(МТ) Фільмографія: «Енн із Зелених Дахів» (режисер К. Салліван, Канада, 1985), «Енн із Зелених Дахів» (режисер Дж. К. Харрісон, Канада, 2016).

**Літературний міст у сьогодення
(2 години)**

		<p>Микола Сингаївський «Чорнобривці», Зірка Мензатюк «Дике літо в Криму», Міхаель Енде «Момо», «Нескінченна історія» та ін. (2-3 твори за вибором учителя).</p> <p>(МТ) Фільмографія: «Момо» (режисер Й. Шааф, ФРГ, Італія, 1986), анімаційний фільм «Момо» (Німеччина, Італія, 2001), «Нескінченна історія» (режисер В. Петерсен, ФРН, США, 1984) та ін.</p>	
ЛІТЕРАТУРА ПРОТИ ВІЙНИ			
<p>10</p>	<p><i>І. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача/читача важливих деталей, зокрема художніх, почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту [9 МОВ 1.5.3-1]; логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із суспільно-історичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1]; добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних</p>	<p>Зображення Другої світової війни в українській поезії. Платон Воронько «Я той, що греблі рвав...», Микола Негода «Степом, степом...», Василь Симоненко «Пам'ять», Леонід Первомайський «Уночі, в Старім Осколі...», Ліна Костенко «Мій перший вірш написаний в окопі...» та ін. (2-3 твори за вибором учителя). (2 години)</p> <p>Антивоєнні мотиви в європейській ліриці. Константи Ільдефонс Галчинський «Пісня про солдатів з Вестерплатте», «Лист із полону», Альфред Маргул Шпербер «Про назву концтабору Бухенвальд», Іммануель Вайсглас «Круки», Піт Сігер, Джо Хікерсон «Де ж поділися квіти всі?..»</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, коментоване, вибіркоче, повторне, перерване або ін.), виокремлення і характеристика художніх деталей у художньому тексті/медіатексті, презентація власних поглядів (ідей, переконань) із аргументацією та прикладами, добір вербальних та невербальних засобів для ефективної комунікації, виокремлення і розмежування в художньому тексті/медіатексті фактів та суджень про них, виявлення і коментування підтексту в</p>

<p>намірів, соціального і культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1].</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>застосовує різні види критичного читання ліричних та епічних художніх текстів різних стилів [9 МОВ 2.1.1-1]; розмежовує в художньому тексті/медіатексті фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст, наводить приклади із суспільного досвіду [9 МОВ 2.2.2-1]; характеризує взаємозв'язки між темою, мікротемою, основною думкою, образами художнього тексту/медіатексту [9 МОВ 2.2.3-1].</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>створює у цифровому середовищі повідомлення (пост або ін.) або медіатексти (допис, коментар, стаття, замітки або ін.) із застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення соціально важливих питань на підставі прочитаних художніх текстів/медіатекстів [9 МОВ 3.2.1-1];</p>	<p>та ін. (2-3 твори за вибором учителя). (2 години)</p> <p>(ТЛ) Мотив літературного твору. Пафос твору. Трагічне й героїчне в літературі. Поглиблення понять: тема, ідея, вірш.</p> <p>(МТ) Фільмографія: документальні фільми про Другу світову війну.</p> <p>Генріх Белль (1917–1985). «Подорожній, коли ти прийдеш у Спа...». (2 години)</p> <p>Життєва доля головного героя твору як відображення трагедії його покоління. Образ школи, його роль у творі. Значення античних мотивів в оповіданні. Символи.</p> <p>Григор Тютюнник (1931–1980). «Климко». (2 години)</p> <p>Автобіографізм та історія написання повісті. Тема, сюжет і композиція твору. Трагізм дитячої долі й показ людських стосунків у воєнний час. Художні деталі як засоби відтворення психологічних переживань, характеру головного героя й показу війни очима дитини.</p> <p>(ТЛ) Поглиблення понять: оповідання, повість.</p>	<p>художньому тексті/медіатексті, встановлення і характеристика взаємозв'язків між елементами змісту художнього тексту/медіатексту (тема, мікротеми, ідея, образи), створення у цифровому середовищі повідомлення (пост або ін.) чи медіатексту із застосуванням гіпертекстових посилань, аналіз і вдосконалення змісту написаного власного тексту, творче використання мовних засобів для особистісного самовираження.</p>
---	---	---

аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання [9 МОВ 3.3.2-1];

усуває недоліки в структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту [9 МОВ 3.3.2-2].

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення

творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньо-образне асоціативне мислення [9 МОВ 4.2.1-1].

(ЛК) Доля діячів культури в часи Другої світової війни. Тема Другої світової війни в мистецтві.

(МТ) Фільмографія: «Климко» (режисер М. Вінграновський, Україна, 1983) та ін.

Літературний міст у сьогодення (2 години)

Володимир Рутківський «Потерчата», Джон Бойн «Хлопчик у смугастій піжамі», Ерік-Еммануель Шмітт «Дитя Ноя», Сергій Жадан «Метро» та інші вірші про збройну агресію РФ щодо України та ін. **(1-3 твори за вибором учителя).**

(УС) Боротьба України за незалежність: минуле й сучасність. Сучасна українська і зарубіжна культура в період збройної агресії РФ щодо України.

(МТ) Фільмографія: документальні фільми про боротьбу України за незалежність, виступи/інтерв'ю діячів мистецтва про національно-визвольну боротьбу України, «Хлопчик у смугастій піжамі» (режисер М. Херман, США, Велика Британія, 2008) та ін.

ДРУЖБА І КОХАННЯ

I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях

вирізняє невербальні засоби (художні деталі, символи та ін.), які сприяють розумінню не вираженого вербально змісту художнього текст/медіатексту [9 МОВ 1.1.3-1];

виявляє невербальні засоби (художні деталі, символи та ін.), що вказують на наявність у художньому тексті/медіатексті прихованої інформації (про внутрішній стан і почуття персонажів, стосунки між ними) [9 МОВ 1.1.3-2];

відтворює усно або письмово прихований зміст почутого та/або прочитаного [9 МОВ 1.1.3-2];

виявляє і передбачає емоційні реакції персонажів у різних ситуаціях [9 МОВ 1.8.1-1];

пояснює причини відповідного емоційного стану персонажів у життєвих ситуаціях [9 МОВ 1.8.1-2].

II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів

характеризує взаємообумовленість елементів змісту, структури та мовного оформлення прочитаних художніх текстів різних родів і жанрів [9 МОВ 2.2.6-1];

розпізнає в художньому тексті й коментує зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю [9 МОВ 2.2.6-2];

Багатство людських почуттів у зарубіжній поезії. П'єр Ронсар «До того, як любов у світ прийшла...», Роберт Бернс «Моя любов...», Йоганн Вольфганг Гете «До моїх пісень...», Генріх Гейне «Коли настав чудовий май...», Адам Міцкевич «Непевність» та ін. (2-3 твори за вибором учителя). (2 години)

Багатство людських почуттів в українській поезії. Іван Франко «Твої очі, як те море...», Микола Старицький «Ніч яка місячна...», Леся Українка «Все, все покинуть, до тебе полинуть...», «Не жаль мені, що я тебе кохаю...», Олександр Олесь «Затремтіли струни у душі моїй...», Андрій Малишко «Я люблю твої очі у мрії...», Володимир Сосюра «Так ніхто не кохав...», Василь Симоненко «Вона прийшла...» та ін. (2-3 твори за вибором учителя). (2 години)

(ТЛ) Ліричний герой/героїня. Символ.

(ЛК) Культура людських почуттів і міжособистісного спілкування.

(УС) Твори різних видів мистецтва України і світу про кохання (живопис, музика та ін.).

О. Генрі (1862–1910). «Дари волхвів», «Останній листок». (2 години)

Різні види читання (індивідуальне, в особах, виразне, «ланцюжком», вибіркоче, коментоване, повторне, прогнозоване або ін.), переказ художнього тексту/медіатексту (вибірковий, докладний, від імені персонажа та ін.), виокремлення невербальних засобів (художніх деталей, символів тощо), відтворення (усно або письмово) прихованого змісту почутого та/або прочитаного, пояснення емоційного стану та емоційних реакцій персонажів у життєвих ситуаціях, характеристика взаємообумовленості елементів змісту та форми художнього тексту, аналіз, інтерпретація та порівняння оригіналів і художніх перекладів творів (або уривків) зарубіжної літератури, виокремлення і коментування зображувально-виражальних засобів у художньому тексті, створення і обговорення

формулює висновки про близькість оригіналу й перекладу на основі їх аналізу, інтерпретації та порівняння [9 МОВ 2.2.7-1];

творчо опрацьовує прочитаний художній текст, передає його в іншому контексті, створюючи самостійно різні види текстів-фанфіків [9 МОВ 2.7.1-1].

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі

записує власне та/або чуже мовлення, використовуючи в разі потреби відповідні прийоми оптимізації думок (графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності [9 МОВ 3.1.1-1]; створює та презентує тексти (художні тексти/медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1].

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення

взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів на підставі прочитаного художнього тексту (наприклад, ілюстрована «історія» героя/героїні, «щоденник» героя/героїні, буктрейлер або ін.) [9 МОВ 4.2.3-1].

О. Генрі – майстер новели. Моральні цінності в новелі «Дари волхвів». Біблійні мотиви у творі. Роль художньої деталі. Новела «Останній листок» – гімн людині, що здатна на самопожертву заради ближнього. Специфіка розкриття образу Бермана. Образи дівчат, їхня динаміка (Сью, Джонсі). Особливості художньої мови новели; розповідач.

(ТЛ) Новела. Розповідач. Поглиблення понять: композиція літературного твору, художня деталь, герой/героїня літературного твору.

(МТ) Фільмографія: «Дари волхвів» (режисер Г. Гетевей, США, 1952), «Дари волхвів» (режисер Б. Борк, Велика Британія, 1980) та ін.

Літературний міст у сьогодення (2 години)

Ніна Бічуя «Шпага Славка Беркути», Мія Марченко «Місто тіней», Марія Морозенко «Я закохалася», Валентин Бердт «Мій друг Юрко Циркуль», УльфСтарк «Маленька книжка про любов», «Диваки і зануди» та ін. **(1-2 твори за вибором учителя).**

(МТ) Фільмографія: «Диваки і зануди» (режисер Р. Гаммерих, Швеція, 1988) та ін.

власних текстів за прочитаним твором (фанфік, постер, малюнок, колаж, «хмаринка слів» або ін.), взаємодія з іншими особами для створення власних текстів на підставі прочитаного художнього твору.

ОСОБИСТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

14	<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>обговорює актуальність, жанрову належність почутого та/або прочитаного тексту, ідейно-тематичні та естетичні особливості твору, зв'язок художнього тексту із ситуацією спілкування, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2];</p> <p>виявляє важливі деталі почутого та/або прочитаного художнього тексту/ медіатексту для ілюстрування власного розуміння почутого [9 МОВ 1.4.1-2];</p> <p>комунікує, визнаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови [9 МОВ 1.6.1-2];</p> <p>доречно використовує цитати з художніх текстів/медіатекстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань [9 МОВ 1.6.1-3].</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>визначає специфіку складників структури художніх текстів, особливості жанрів і міжжанрових утворень [9 МОВ 2.1.2-2];</p> <p>представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (художніх текстів/медіатекстів), комбінуючи різні способи й засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2].</p>	<p>Януш Корчак (1878–1942). «Пригоди короля Мацюся» (огляд, 3-4 розділи за вибором учителя). (2 години)</p> <p>Ідеї польського педагога і письменника Януша Корчака, його подвиг заради дітей і трагічна доля. Проблематика твору «Пригоди короля Мацюся». Образ Мацюся, його бажання творити добро для людей. Реформи Мацюся.</p> <p>(МТ) Фільмографія: «Король Мацюсь I» (режисер В. Якубовська, Польща, 1958) та ін.</p> <p>Антуан де Сент-Екзюпері (1900–1944). «Маленький принц» (огляд, 3-4 розділи за вибором учителя). (2 години)</p> <p>Алегоричні образи та ситуації, людські взаємини, моральні цінності в казці-притчі «Маленький принц». Філософський зміст твору. Маленький принц у ставленні до своєї планети, троянди, лиса та ін. Риси людей у казкових персонажах твору.</p> <p>(ТЛ) Притча. Алегорія. Поглиблення понять: казка (казка-притча), символ.</p> <p>(ЛК) Твори-притчі в різних видах мистецтва.</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», в особах, коментоване, повторне, перерване, прогнозоване або ін.), обговорення художнього тексту, виявлення художніх деталей у художньому тексті, комунікація із дотриманням принципів етики спілкування і визнанням права на існування іншої думки, доречно використання цитат із художніх текстів/медіатекстів для підтвердження та увиразнення власних поглядів (ідей, переконань), визначення специфіки складників структури художніх текстів та особливостей жанрів і міжжанрових утворень, представлення текстової інформації із комбінацією різних способів візуалізації змісту, обстоювання власної позиції щодо порушених проблем, аналіз та узагальнення різних</p>
----	---	--	---

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі

обстоює власну позицію щодо порушених проблем, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї [9 МОВ 3.1.2-3].

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення

аналізує основні риси авторського стилю художнього тексту для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1].

(МТ) Фільмографія: анімаційний фільм «Маленький принц» (режисер М. Осборн, Франція, 2015) та ін.

Акутагава Рюноске (1892–1927). «Павутинка». (2 години)

Утілення ідеї моральної відповідальності в новелі «Павутинка». Філософський зміст твору. Підтекст. Художні образи новели (Будда, Кандата). Символічні образи природи.

(ТЛ) Поглиблення понять: новела (новела-притча).

(ЛК) Ідея моральної відповідальності крізь призму християнства, буддизму.

(МТ) Фільмографія: «Павутинка» (режисер А. Ісідзука, Японія, 2009).

Віктор Близнець (1933–1981). «Звук павутинки». (2 години)

Біографія письменника, закоханого в дитинство, людей і природу. Присвята повісті «трав'яним коникам, хрущам, тихому дощеві, замуленій річечці – найбільшим чудесам світу, які ми відкриваємо в дитинстві». Чарівний і загадковий світ і образи дитячої уяви. Сюжет і композиція повісті. Характер головного героя Ляньки і вміння чути «звук павутинки». Проблема особистої відповідальності.

поглядів та ідей, аналіз рис авторського стилю художнього тексту.

**Джеймс Олдрідж (1918–2015).
«Останній дюйм». (2 години)**

Сюжет випробування у творі «Останній дюйм». Образи головних героїв – батька й сина. Розвиток стосунків між ними. Ідея формування особистої відповідальності у творі. Роль природи в оповіданні.

Євген Гуцало (1937 – 1995). «У синьому небі я висію ліс...».

(2 години)

Короткі відомості про життя і творчість письменника. Реальність і вигадка в оповіданні. Чарівний світ природи й людської уяви. Образ дитини-дивака. Асоціативні порівняння з іншими творами, у яких є подібні образи.

(ТЛ) Поглиблення понять: композиція літературного твору, ідея, проблема (проблематика) літературного твору.

(УС) Образи дітей в українському та зарубіжному фольклорі.

Літературний міст у сьогодення

(2 години)

Андрій Маслюх «Трамвай №N», Дзвінка Матіяш «Марта з вулиці Святого Миколая», Марина Павленко «Русалонька із 7-В», Корнелія Функе

		«Чорнильне серце», Луїс Сашар «Ями» та ін. (1-2 твори за вибором учителя). <i>(МТ) Фільмографія: «Чорнильне серце» (режисер Й. Софтлі, Велика Британія, Німеччина, США, 2009), «Скарб» (режисер Е. Девіс, США, 2003) та ін.</i>	
«ТИ ЗНАЄШ, ЩО ТИ – ЛЮДИНА?..»			
8	<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i></p> <p>обговорює актуальну проблематику, сюжет і образи творів, адекватно реагує на почуте, демонструючи розуміння комунікативних намірів співрозмовника [9 МОВ 1.1.2-2];</p> <p>формулює уточнювальні запитання до почутого та/або прочитаного (художнього тексту/медіатексту, висловлювання співрозмовника тощо) для його кращого розуміння [9 МОВ 1.1.2-4];</p> <p>самостійно створює складний план, тези почутого художнього тексту/медіатексту; характеризує (усно) персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати, скорочення, умовні позначення, символи тощо [9 МОВ 1.2.2-1].</p> <p><i>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</i></p>	<p>Тарас Шевченко (1814–1861). «Заповіт». (1 година) Останні роки життя національного поета. Історія написання «Заповіту». Заклик Т. Шевченка до боротьби за волю України й віра у її світле майбутнє. Художні особливості вірша-заповіту.</p> <p>Редьярд Кіплінг (1865–1936). «Якщо...». (1 година) Проблема вибору життєвої позиції і призначення людини у вірші. Особливості поетичної мови.</p> <p>Василь Симоненко (1935–1963). «Ти знаєш, що ти – людина?..», «Лебеді материнства». (2 години) Драматична доля поета. Увираження неповторності й унікальності кожної особистості. Ліричні роздуми письменника про внутрішній, духовний світ людини і тих, які житимуть в майбутньому. Заклики поета цінувати кожен мить швидкоплинного життя. Патріотична тематика віршів В. Симоненка. Материнська любов і любов</p>	<p>Різні види читання (індивідуальне, виразне, «ланцюжком», вибіркоче, коментоване, прогнозоване, повторне, перерване або ін.), обговорення художніх текстів/медіатекстів, формулювання уточнювальних запитань до почутого та/або прочитаного (художнього тексту/медіатексту, висловлювання співрозмовника та ін.), створення складного плану художнього тексту/медіатексту, складання тез почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, характеристика (усно) літературних персонажів, інтерпретація художніх текстів/медіатекстів</p>

пропонує власні варіанти інтерпретації образів, подій і ситуацій у художніх текстах/медіатекстах, зважаючи на потенційну множинність прочитання в різних контекстах [9 МОВ 2.4.5-1]; використовує ресурси українських бібліотек, зокрема цифрові, для розширення кола читацьких інтересів у галузі сучасної літератури, демонструючи навички критичного мислення [9 МОВ 2.5.3-1]; передає зміст прочитаного художнього тексту словесно та/або графічно, узагальнюючи, скорочуючи, доповнюючи інформацію (комікс, фанфік або ін.) [9 МОВ 2.6.1-1].

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі

організовує або бере участь у дискусії (очно або онлайн) щодо сучасних творів-фентезі зарубіжної та української літератури, обговорює важливі проблеми прочитаних творів, зокрема із використанням цифрових засобів онлайн-взаємодії (коментарі, чат, символи або ін.) [9 МОВ 3.2.3-1].

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення

досліджує власне мовлення, аналізує мову художніх текстів українських

до Батьківщини. Спів матері над колискою дитини й тривога за майбутню долю сина. Строфічна побудова, художні засоби віршів.

(ТЛ) Художність. Поглиблення понять: епітет, метафора.

Айзек Азімов (1920–1992). «Фак». **(2 години)**

Роздуми про майбутнє людини й людства. Образ Джорджа Плейтена. Проблема духовної реалізації людини. Розуміння сутності культури й освіти, призначення людини в сучасному світі.

(ТЛ) Поглиблення понять: повість, сюжет, фантастика.

(ЛК) Вплив цифрових технологій на сучасну культуру. Роль наукової фантастики у поступі цивілізації.

(УС) Фантастика в різних видах сучасного мистецтва.

Літературний міст у сьогодення **(2 години)**

Ліна Костенко «Чайка на крижині», «Крила», Галина Малик «Злочинці з паралельного світу», Наталія Дев'ятко «Легенда про юну весну», Ніл Річард Гейман «Кораліна», Клаус Гагеруп «Золота вежа», Аудгільд Сульберг «Хто

(образів, подій, ситуацій) з урахуванням множинності прочитання в різних контекстах, використання ресурсів українських бібліотек (зокрема цифрових), відтворення змісту прочитаного художнього тексту словесно та/або графічно (комікс, фанфік або ін.), участь у дискусії (очно або онлайн), аналіз мови художніх творів українських письменників та українських перекладів творів зарубіжної літератури, дослідження і вдосконалення власного мовлення на підставі прочитаних художніх текстів/медіатекстів.

	<p>письменників, українських перекладів творів зарубіжної літератури, застосовуючи їх для вдосконалення власного мовлення [9 МОВ 4.2.4-1].</p>	<p>проти суперкрутих?» та ін. (2-3 твори за вибором учителя). (МТ) Богдан Ступка читає вірш Ліни Костенко «Крила». Фільмографія: «Кораліна у світі кошмарів» (режисер Г. Селік, США, 2009), «Кораліна» (графічний роман: Н. Гейман, Г. К. Расселл), та ін.</p>	
--	--	---	--

ПІДСУМКИ

<p>1</p>	<p><i>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</i> використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору [9 МОВ 1.7.2-1]; здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовує вербальні та невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією) [9 МОВ 1.8.2-1]. <i>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</i> на основі прочитаного створює власний або колективний медіатекст [9 МОВ 2.7.2-1]; самостійно добирає та використовує деякі способи творчого експериментування із художнім текстом/медіатекстом [9 МОВ 2.7.2-2].</p>	<p>Актуальні теми і проблеми у творах класичної та сучасної літератури, прочитаних протягом навчального року. Образи улюблених героїв та героїнь художніх текстів/медіатекстів. Авторські ідеї, втілені в літературних персонажах. Літературні жанри та міжжанрові утворення. Сучасні ресурси творів української та зарубіжної літератури для молоді.</p>	<p>Виступ перед аудиторією із використанням вербальних і невербальних засобів, створення власного або колективного медіатексту, самостійний добір та використання різних засобів художньої виразності у власному мовленні та обґрунтування їх вибору, деяких способів творчого експериментування із текстом, коментування різних поглядів на обговорювану проблему, обстоювання власної позиції під час очного або онлайн-спілкування із дотриманням норм етикету та академічної доброчесності, імпровізація із художнім текстом/медіатекстом (стилізація, пародія або ін.).</p>
-----------------	--	---	--

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі

толерантно коментує різні погляди на обговорювану проблему, узагальнює їх, обстоює власну позицію, дотримується норм етикету, засад академічної доброчесності під час спілкування (очно або онлайн) [9 МОВ 3.2.3-2].

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення

імпровізує з художнім текстом/ медіатекстом, застосовуючи елементи стилізації, пародії або ін. [9 МОВ 4.2.2-1].